

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDSKRIFT FÖR SOCIALA ♦ ♦
OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

ORGAN FÖR ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET ♦ FÖRENINGEN
FÖR VÄLGÖRENHETENS ORDNANDE OCH
HANDARBETETS VÄNNER ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

REDAKTÖR: **LOTTEN DAHLGREN** ♦ ♦ ♦

INNEHÅLL:

L. B.: En efterföljansvärd reform.

E—k.: Oansvariga uppfostrare.

ANNA KNUTSÖN: »Dikter.»

De kvinliga kontorsskrifvarnas petition.

Litteratur: L. D.: Marika af Anna M. Roos. — L. D.: Gunvor Thorsdotter till
Härö af Alvilde Prydz. Öfvers.

Föreningsmeddelanden.

Från skilda håll.

SVECIA,

Olycksfall-försäkringsanstalten **GOTHIA.**

Afslutar olycksfallförsäkringar på liberalaste och tidsenligaste vilkor.

Hufvudkontor: *Regeringsgatan 3, 2 tr.*

Solidt, tidsenligt Lifförsäkringsbolag.
Ömsesidighetsprincip. — Svensk dödlighet.

Kontor: *Regeringsgatan 3.*

K. M. LUNDBERG
Textilafdelning, Thyra Grafström.
Färdiga och påbörjade **Broderier** på siden, kläder, järft- och vlyestrammli
passande för **Dunak**, **Portiefer**, **Mattor** **Kuddar**, **Serretingsdukar** m. m. **Mönster**
uthyrs. **Beställningar** från landsorten ombesörjas pr omgående.

Bröderna Pahlmans Skrif-, Språk- & Handelsinstitut,
A. T. 84, *Riks- 56 06, Stockholm, Stora Vattugatan 2, 1 och 2 tr. upp*
Fullständigt **Handelsstoverk** med örhängs- och mönsterkontor.
Arskurser, **Terminkurser**, 3 mån. kurser, **Kurser** i särskilda ämnen.
Undervisningen beskrivas af 18 lärare. **Nya** elever emottagas dag-
ligen. **Prospekt** gratis på begäran.
Söndagslektioner. **Skriftinstituten** förtgår oförändradt.

Största lager af
Duktyger,
 Lakans- och Örngåttslärfter,
 Handdukar, Hollands, Madapolam,
Piqué, Broderier & Spetsar.

Specialité: **Damutstyrslar,**

hvilka förfärdigas å egen Syatelier och levereras fullt färdiga, märkta och tvättade.

Egen Tvätt- och Strykinrättning jemte Ångmangel.

K. M. LUNDBERG, Stureplan.

Hufvudbutik:
 Regeringsgatan 26.

Filialer:
 Drottninggatan 73 A
 Storgatan 9
 Munkbron 5
 Götgatan 24.

Sybehör,

Liffoder, Kjolfoder,

Skoningstyg, Ärmlappar,

Lifband och Fjädrar

af de bästa kvalitéter.

HERM. MEETHS.

Klagomål öfver svårighet att få köpa verkligt god Ättika har föranlett Liljeholmens Vinfabrik att tillhandahålla sin, sedan många år för god smak och fin arom kända Ättikssprit, på förseglade flaskor försedda med fabriken's etikett och spädningstabell.

Hufvudbutik: Regeringsgatan 26.
 Filialer:
 Drottninggatan 73 A
 Storgatan 9
 Munkbron 5
 Götgatan 24.
 K. M. LUNDBERG, Stureplan.
 Herm. Meeths.
 Liljeholmens Vinfabrik
 Stockholm.
 Ättikssprit
 Tredubbel
 Ättiksprit
 från Liljeholmens Vinfabrik
 Stockholm.
 Spädningstabell
 1. 1 del Ättikssprit på 10 delar vatten
 2. 1 del Ättikssprit på 20 delar vatten
 3. 1 del Ättikssprit på 30 delar vatten
 4. 1 del Ättikssprit på 40 delar vatten
 5. 1 del Ättikssprit på 50 delar vatten
 6. 1 del Ättikssprit på 60 delar vatten
 7. 1 del Ättikssprit på 70 delar vatten
 8. 1 del Ättikssprit på 80 delar vatten
 9. 1 del Ättikssprit på 90 delar vatten
 10. 1 del Ättikssprit på 100 delar vatten

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten inflyttna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om in-teckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att in-teckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

HYLIN & C^{OS}

FABRIKSAKTIEBOLAG

— KONGL. HOFLEVERANTÖR. —

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDME DALJ

Försäljes i våra butiker

12 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

Lomhördhet.

En rik Dame, som blifvit kurerad genom Dr. Nicholson's Artificiela Örontrummor, har skänkt till Institutet en summa af Kr. 25,000, på det att döfva eller lomhörda personer, hvilka ej hafva medel att förskaffa sig dylika, skola erhålla dem gratis. Bref torde adresseras till:

Institutet Nicholson, "Longcott," Gunnersbury, London, W.

De Döfva Höra. — N:o 564 af »The Illustrated World», af 626, Chiswick High Road, London, W. England, innehåller en beskrifning på en egendomligt verkande Kur för Döfhet och Buller i Hufvudet, som kan utföras af Patienten sjelf i hemmet.

Detta nummer sändes fritt till hvilken döf person som helst, som sänder sin adress till Redaktören.

John V. Löfgren & Co.

Kongl. Hofleverantörer.

* 13 Fredsgatan 13, * Stockholm. *

~~~~~ Lager af ~~~~~

Siden från Lyons, Comos, Zürichs & Crefelds förnämsta fabrikanter.

Coul. Siden Damas, senaste nyheter.

Svart Siden Damas, största urval, nyaste mönster.

Släta svarta siden i erkänt goda qualitээр.

Bluslifs-Siden, enastående sortiment, samt

coul. Ylle Klädningstyger såväl extra nouveautéer, som enklare i största lager till låga priser.

Nyheter inkomma dagligen.

John V. Löfgren & Co.

* 13 Fredsgatan 13, * Stockholm. *

En efterföljansvärd reform.

Under de senaste åren har i Norge pågått en rörelse för att få kvinnor anställda vid polisen i städerna. Det är Norsk Kvinde-sagsforening, som tagit initiativet i denna sak och i en skrivelse till Kristiania kommunalstyrelse år 1898 framhållit det önskvärda i att få kvinliga poliser anställda vid stadens polisstationer. Såsom skäl härför påpekas det olämpliga i att kvinliga arresteranter, från den stund de häktas och tills de kunna försättas på fri fot, helt och hållet äro öfverlämnade åt manlig uppsikt, i det att såväl visitation som bevakning ombesörjes af män. Dessa män nödgas äfven taga vård om de arresterade kvinnorna, då dessa få kramp-anfall eller dylikt, som ofta förekommer.

»Hvad dessa förhållanden icke blott kunna utan snart sagdt måste leda till torde enhvar utan någon vidare detaljerad skildring kunna förstå», säger skrivelsen, »och den som har bevittnat eller hört berättas om sådana kvinnors insättande och uppehåll i polisarresten, vet att där ofta förekomma scener, som trotsa all beskrifning och på det djupaste kränka hvarje känsla af anständighet och blygsamhet. Detta ligger i sakens natur, alldeles oberoende af de tjänstgörande polisfunktionärernas sätt att uppträda.»

»Vid flera af polisstationerna,» säger andragandet vidare, »finnes ingen särskild arrestlokal för kvinnor, och där en sådan finnes, är den ofta öfverfull, dessmer som äfven *husvilla* kvinnor stundom inrymmas öfver natten bland de druckna.»

Skrivelsen avslutas med följande ord: »Vi tillåta oss att med anledning af det ofvan anförda hemställa till den ärade kommunalstyrelsen att snarast möjligt afhjälpa de svåraste af ofva nämnda brister genom att bevilja de nödvändiga medlen för inrättande af en särskild och från de manliga arresteranterna helt och hållet afskild arrestlokal för kvinnor vid samtliga polisstationer samt särskilda rum i tillräckligt antal för att kunna inrymma *husvilla* kvinnor. Vi tillåta oss därnäst att föreslå, att en centralstation upprättas för kvinliga arresteranter

med kvinliga vaktare, möjligen i förening med en lokal för husvilla kvinnor.

Subsidiärt föreslås anställandet af kvinlig vakt vid hufvudstationen, ambulerande vid de mindre stationerna.»

I anledning af denna skrifvelse och för att väcka allmänhetens intresse för den däri behandlade frågan anordnade N. K. F. i mars samma år ett allmänt möte, hvartill inbjödos präster, läkare, tidningsmän, nykterhets- och sedlighetsföreningar, m. fl., och där föreningens förslag på ett intressant, sakrikt och stundom gripande sätt förordades af flera talarinnor. Därvid framhölls äfven, att man flerstädes i utlandet redan anställt kvinlig personal vid polisstationerna och funnit detta särdeles tillfredsställande. Erfarenheten hade visat, att en ursinnig kvinna lättare kufvas af *en* kvinnas moraliska öfverlägsenhet än af flera karlars brutala kraft.

Fröken D. Schioldager, som under många års verksamhet bland kvinliga fångar, vunnit en rik erfarenhet om hur sådana böra behandlas, yttrade i sitt föredrag bland annat följande:

»Redan transporten (nämligen till polisstationen) lämnar mycket öfrigt att önska. Det gäller att kosta hvad det vill få kvinnan med sig, godvilligt eller motvilligt. Vi ha möjligen lite hvar någon gång nödgats bevittna en sådan transport genom stadens gator, åtföljd af skrämmande gatungdomar och andra; men publiken kommer icke längre än *till porten* af polisstationen.

Innanför densamma utkämpas ofta nog en strid mellan konstapeln och kvinnan, hvarvid han med sina fysiska krafter snart får öfvertaget, likgiltigt för honom på hvilket sätt. Jag såg nyligen själf en sådan scen utom synhåll för allmänheten. Naturligtvis fick *han* öfvertaget, men *sättet* kan här icke skildras. Ja, visst var hon rasande, men hvem vill förtänka en kvinna detta? Jag skulle ha blifvit lika rasande under lika förhållanden!

Innan kvinnorna instängas, bli de visiterade af vederbörande stationsvakt. — Det beror uteslutande på denne man, om han vill vara human och hänsynsfull eller icke vid sina undersökningar. Låt oss antaga, att han *vill* vara det, — i så fall är han helt visst den förste att önska sin plats och sitt åliggande öfverlämnade åt en kvinlig vakthafvande — eller låt oss antaga, att ett dagligt uppreparande af samma arbete har gjort honom hård och likgiltig — det är blott ett skäl till att påskynda en förändring af dessa förviflade förhållanden.

Med vederbörandes välvilliga medgifvande fick jag tillstånd

att besöka fylleri-arresten. — En stor försal med celler på ömse håll (celler för män). Cellerna ha järndörrar, hvilkas öfre halfva består af öppna spjälor. I denna försal är det, som kvinnorna visiteras under tillrop och råheter från de mer eller mindre druckna karlarna. Vid ändan af denna försal och något åt sidan liksom i ett hörn äro kvinnornas celler belägna. Här är spjældörren öppen ända ner, så att den vakthafvande mannen kan öfverskåda hela rummet och allt därinom. — Därinne få de slåss om platsen och om sängen så godt de kunna och orka, och att de icke precis visa sig från den fördelaktigaste och lugnaste sidan får medgifvas — men jag frågar: är skulden i detta fall först och sist kvinnans.

I de här beskrifna cellerna skola alltså unga och gamla, halffulla och genomdruckna kvinnor vara tillsammans i många timmar! Det är ingenting otroligt i de vakthafvandes enstämmiga uttalande, att »de allt äro svåra att hålla styr på».

Herr polismästaren upplyser i sin svarsskrivelse, att de vakthafvande äro *äldre gifta män*. Men däri ligger dock ej den ringaste garanti för, att icke också dessa män kunna bli uppretade, brutaliserade. Å ämbetets vägnar måste de ju med all makt skaffa något stillestånd och lugn, skilja de stridande åt, värja sig mot de högst olikartade föremål, som användas till kastvapen mot dem, ja äfven söka att få kläderna på de kvinnor, som i ursinne och råhet ofta slita dem af sig bit för bit. Huru måste icke dessa män i dubbel bemärkelse kunna glädja sig åt ett godt samvete, om de gå fria från alla frestelser och öfverilningar, som en sådan uriapost måste gifva anledning till! De ha också den ene efter den andre förklarar hur tacksamma de skulle vara, om vår anhållan beviljades och de blefve aflösta af *kvinnor*.»

Den skildring af de rådande förhållandena, som fröken Schioldager, m. fl., så lifligt framställde förfelade icke att göra sin verkan. Tusentals namn antecknades på de petitionslistor, som blifvit utlagda, och såväl myndigheterna som pressen togo hädanefter med välvilja saken om hand.

År 1900 såg N. K. F. sitt reformförslag i hufvudsak genomfördt, i det att en särskild våning inom polishäktet i Kristiania blifvit inredd för kvinliga arrestanter, hvilka där mottagas, bevakas och omvårdas endast af kvinnor. Detta — att bli kärleksfullt bemött, att bli behandlad som kvinna af kvinna har redan visat sig utöfva det bästa inflytande såväl på fylleriaresternas mest förhärdade stamgäster som på de unga kvinnor, hvilka för första gången

blifvit inkastade i allt detta elände. Heder åt de kvinnor, som genom sina ihärdiga sträfvynden genomdrifvit dessa välbehöfliga och välgörande förändringar!

* * *

I förening med ofvanstående skildring af den i Norges hufvudstad genomförda reformen kan det vara af intresse att kasta en blick på därmed jämförliga förhållanden inom vår egen hufvudstad.

Låt oss då att börja med förutskicka den anmärkningen, att de för fylleri anhållna kvinnornas antal i Stockholm icke lär vara lika stort som i Kristiania, samt att det här endast ytterst sällan förekommer att *husvilla* kvinnor nödgas intagas å polisstationerna, i det att nattasyler och härbergen i allmänhet hafva utrymme nog för sådana kvinnor. Men i öfrigt äro förhållandena här tämligen lika dem i Kristiania, innan N. K. F. genomdrifvit sitt förslag.

Således äro vid våra polisstationer inga kvinliga tjänstgörande anställda; ej håller finnas särskilda arrestlokaler för kvinnor. Vid de stationer, där *flera* arrestrum finnas, utrymmes ett af dessa vid behof för kvinnors räkning, men finnes blott *ett* förvaringsrum att tillgå, måste den arresterade sitta kvar i själfva stationssalen bakom ett lågt skrank, där stationsvakten obehindradt kan iakttaga henne. Är hon drucken, förvaras hon här, tills hon åter blifvit nykter. I annat fall kvarhålls hon endast, tills man hunnit konstatera, om hennes uppgifter angående bostad, etc. äro sanna. Skulle dessa bevisas vara osanna eller har hon begått något olofligt tillgrepp, så föres hon med snaraste i ett åkdon till ransakningshäktet, där kvinlig bevakning finnes, och där en grundlig visitation, om sådan är af nöden, utföres af kvinnor. Visitationen vid polisstationen utföres däremot af män, men bör endast bestå i en undersökning af arresteraternas fickor. I händelse af krampanfall eller dylikt tillkallas läkare, fältskär eller barnmorska.

Som af ofvanstående synes är det äfven hos oss skäl att söka få kvinliga vaktare anställda vid en eller flera polisstationer, där de kvinliga arresterterna alltid borde vara helt och hållet afskilda från de manliga.

Detta är en tanke värd att beaktas. — Dessa olyckliga kvinnor äro ju ändå *kvinnor* och som sådana i behof af vår hjälp! — Kanske invänder någon, att de äro så djupt sjunkna, att man gerna kan låta dem gå. Vi gifva härpå samma svar som en af de

norska talarinnorna gaf vid en liknande invändning: »Jag undrar, om de, som säga detta, ifall *de* voro i samma belägenhet och på ett hår nära kunde räddas eller gå under — jag undrar, om de för egen del skulle vilja uttala ett likgiltigt: låt gå!»

L. B.

Oansvariga uppfostrare.

I en daglig tidning återgafs en gång förra året, med anledning af »fallet Nordlund», en interview med en inom fångvårdsväsendet högt uppsatt man. Att döma af denna interview skulle bemälda person ha bl. a. yttrat, att orsaken till alla brottsliga och förfelade existenser är att söka så godt som uteslutande i den af mödrarna gifna uppfostran, eller rättare denna uppfostrans brister. Ansvaret för last och brott drabbar egentligen vederbörandes moder.

Jag må bekänna, att jag först greps af ovilja öfver detta tal just vid detta tillfälle, så ägnadt som det var att i sin stränga rättfärdighet ytterligare förkrossa den moder det här närmast gällde. Kanske var det just denna känsla af ovilja, som föranledde mig att göra själfva den uttalade åsikten till föremål för allvarlig eftertanke — en procedur, som kom mig att stanna vid den slutsatsen, att här som i så många andra fall en ensidig framställning af en sanning förändrat densammas valör och gjort den till endast en half sanning.

Att en moders uppfostran, vare sig den är god eller dålig, utöfvar en mäktig och i många fall bestämmande inflytelse på ett barns karaktärsutveckling, därom är ju ej tu tal. Men därifrån och till den slutsatsen att hvarje brottsling skulle ha rättighet att anklaga sin moder för sitt olycksöde ligger vägen ingalunda rak och klar.

Saken är minsann ej så enkel, att man, utan vidare kan uppställa som allmängiltig regel: god uppfostran (från modern) — goda människor, dålig uppfostran (från modern) — dåliga människor. Undantagen äro för många för att endast bekräfta regeln. Hvilken väsentlig roll spela de ej vid karaktärernas daning dessa de tusentals skiftningarna i människonaturen, de djupt ingripande, fast ännu ej på långt när utredda ärftlighetslagarna, själfva lifvet med alla

dess olikartade växlingar samt alla de öfriga uppfostringsinflytandena!

Men oafsedt alla dessa synpunkter torde uttalandet af en sådan åsikt som den i interviewen meddelade, i synnerhet när det kommer från en på detta område vidt förfaren man, i sina verkningar vara att likna vid ett tveeggadt svärd. Det innehåller obestriddigen ett väckande, allvarstungt *gif akt* för mödrarna och är således till nytta, men verkar också onekligen till skada, dels genom att söfva till ro den *egna* ansvarskänsla, inför hvilken hvarje förnuftig individ är skyldig att ställa sina tankar, sina handlingar, sitt lif och dels genom att skänka existensberättigande åt dem jag afsett i titeln på denna uppsats — *de oansvariga uppfostrarna*. Ty hvad bli i själfva verket *fäderna* annat, när hela plikten att fostra ädla människor och goda medborgare lägges uteslutande på mödrarna? Det är tyvärr sannt, att männen i långliga tider ägt och ända in i våra dagar vetat att åt sig bevara detta privilegium på oansvarighet vid barnens uppfostran. Men å andra sidan hafva de ingalunda ställt sig utanför densamma. Genom sitt inflytande, sitt exempel och sin — auktoritet ha de antingen understödt eller motverkat den af modern gifna uppfostran, men i hvarje fall, som nämndt, utan skyldighet och utan ansvar, spontant, planlöst.

*   *   *

På senare tider har dock, glädjande nog för alla vänner af en verkligt god uppfostran, en bestämd ändring eller rättare bättring i nämnda förhållande börjat inträda. Vid sidan af de fint och in i minsta detaljer utmäjlade bilderna af *modern* och *barnet*, kunna vi nu skymta konturerna af en ny, väsentlig kulturprodukt i samhället, nämlingen *fadern*. Om hur de förra böra vara beskaffade ha vi redan volymer skrifna i världslitteraturen; hvad den senare beträffar är endast den första grofva tillyxningen gjord. Men att han framträdte och att flere och flere, med blicken fäst på de skärpta krafven på vår tids uppfostran, fått klart för sig, att en hel *systemförändring* här är af nöden och att barnet äfven andligen bör äga *far* och *mor*, är en så glädjande företeelse och en så fast grundval att bygga framtidens uppfostran på, att vi ej nog väl kunna akta, vårda och utveckla den. Orsakerna till att vi nu vid uppfostringsarbetet kunna räkna med denna faktor äro ju mångahanda: den större likställigheten i utveckling och kunskaper, i rättigheter och skyldigheter inom såväl samhället som familjen och den därmed förbundna

större förståelsen af hvarandras personlighet män och kvinnor emellan, de nutida förutsättningarna vid äktenskaps ingående, hvilka i de mest väsentliga punkter skilja sig från förra tiders, förändringar i uppfostringsmetoder m. m. d. Den kanske kraftigast verkande orsaken är dock onekligen här som i så många andra fall att söka i det skriande behovet af en *arbetsfördelning*. Liksom ur den grundform som bildar det enkla verktyget kan utveckla sig ett kompliceradt maskineri med en mångfald af delar, af hvilka hvar och en kräfvär ett noggrannt aktgifvande och en omsorgsfull skötsel, så har, genom kulturens och samhällets hastiga utveckling, ur den enkla uppfostringsprincipen om goda människor och nyttiga medborgare utbildat sig ett system med en snart sagdt oändlig mångfald af öfver- och underafdelningar, en del väsentliga, andra af sekundär betydelse, men alla afsevärda.

Men detta kunskapskräfvande... Ack, det ordet frestar mig till en liten afvikelse från det egentliga ämnet — en afvikelse som läsaren torde benäget ursäkta. Kunskapskräfvande ja, i sanning. Och utan att vilja med en stafvelse förringa moderskärlekens stora betydelse och de mången gång underbara resultat denna kärlek kan uppnå, måste vi helt befria oss från den illusionen, att den kan ersätta vetande eller göra sådant öfverflödigt. Oumbärliga medhjälpare vid en god uppfostran äro *kunskaper* i t. ex. allmän och särskild barnhygien, fysiologi, pedagogik och, för att lämna det förnämsta till sist, barnpsykologi (denna så ytterst viktiga och så litet studerade vetenskap). Moderskärlekens intuition är där den finnes naturligtvis ett godt, men verklig kunskap om hvarför man i hvarje särskildt fall handlar på ett gifvet sätt och ej annorlunda skjuter så att säga fast mark under dess fötter. Och där intuition saknas, ty det finns kärlek utan intuition: många mödrar ha älskat ihjäl sina barn lekamligen eller andligen — ligger den enda möjligheten att lyckas vid uppfostran i ett sannt vetande och dettas tillämpning. På intet annat område af mänsklig verksamhet erkännes kärlek till kallet såsom ett kompetensvillkor, det där kan ersätta facklig kunskap? Hvarför då i uppfostran, mänsklighetens svåraste och ansvarsfullaste åliggande?

Nu åter till ämnet! Detta kunskapskräfvande, detaljrika tidsuppslukande uppfostringsarbete mäkta kvinnorna öfver hufvud taget icke längre att utföra och bära ansvaret för ensamma. Krafven kunna ej göras mindre eller färre; de förstoras och förmeras i stället nästan med hvarje dag som går. Äfven om mödrarnas krafter kunna

spännas än hårdare, så behöfs det ändå flera arbetare och framför allt äfven arbetare af ett annat slag, för att uppfostringsmaskineriet skall fungera tillfredsställande och i sina resultat uppvisa gillbara samhälls- och familjemedlemmar.

I detta sammanhang faller man ovillkorligen för frestelsen att påpeka den tragikomiska motsägelse, som ligger i att å ena sidan på mödrarna ställa alla dessa kräfvande fordringar inom uppfostran — skall däri ligga någon *raison d'être*, så måste det ju förutsättas att mödrarna verkligen äga förmåga att fylla dem — men å andra sidan i omyndighetstillstånd envist kvarhålla den gifta kvinnan. Hon skall förstå att bedöma hvad som fordras af verkligt goda medborgare och fostra sådana; hon skall dana de ädla karaktärer, som man vill skall utmärka de sedan myndiga männen och kvinnorna, men själf skall hon kvarstanna i en rättsställning, där hon i vissa fall har att söka sina likar endast i fattighjon och idioter!

I långliga tider ha diktarna sjungit och sjunga ännu i de vackraste ord språket äger kvinnans lof som moder. Men i våra dagar behöfva mödrarna något annat och bättre än de granna orden, de förhäriligande lofsångerna. De behöfva en hjälp — annat än ekonomisk — vid sin sida, och barnen behöfva fader och moder, som båda i lika hög grad känna ansvar för de personligheter, som utvecklas i deras hägn.

Det är naturligt, att vid denna som vid hvarje annan generalisering plats måste lämnas för de individuella undantagen. Det är lyckligtvis sannt, att det finnes mödrar, t. ex. änkor, som på ett fullt tillfredsställande sätt handhafva sina barns uppfostran, liksom det finnes fäder, från hvilkas bistånd vid uppfostringsarbetet man må be gudarna bevara sig.

I början af denna uppsats nämde jag ett ord om de förutsättningar vi i vår tid tillerkänna giltighet vid äktenskaps ingående, hvilka ju, utom den ömsesidiga aktningen och tillgifvenheten innefatta öfverensstämmelse i åsikter om livvets hufvudfrågor, så att det *ideal* föräldrarna uppställa vid bildningen af sina barns karaktär är *gemensamt* för dem. Den af de båda som äger den djupaste psykologiska blicken, den största förmågan att individualisera och i praktiken omsätta det teoretiska vetandet blir ju sedan den ledande parten; och detta kan mången gång blifva fadern, fastän största delen af det dagliga detaljarbetet väl allt framgent kommer på moderns lott. Utan en dylik öfverensstämmelse beträffande människoidealet torde

samarbetet vid uppfostran erbjuda hardt när oöfvinnerliga svårigheter, förutom det att barnen därigenom tillskyndas stora lidanden. Deras uppfostran blir i sådana fall i främsta rummet en *maktfråga* föräldrarna emellan. Faran för en dylik oöfverensstämmelse torde dock ej vara så stor i våra dagar. Egentligen är den väl att finna i de fall, där alltför stor åldersskillnad förekommer parterna emellan, så att de representera två olika tidsåskådningar.

* * *

Utom de oansvariga uppfostrarna fäderna, finnas ett par andra grupper af samma slag, af hvilka hvar och en frestar till en särskild undersökning, men som jag i detta sammanhang vill göra till föremål för endast ett kortare omnämmande. Den ena torde böra rubriceras »nära släktingar», särskildt representerade af farföräldrar och morföräldrar. Dessa tycka sig ju äga rätt att med råd och dåd biträda vid de barns uppfostran, i hvilka de anse sig ha en viss eganderätt. (Vi lämna nu alldeles åsido de fall, där föräldrarnas oduglighet eller oförmögenhet på annat sätt direkt påkalla ett ingripande från andras och då särskildt de närmastes sida; då följer ju också ansvarskänslan med den öfvertagna plikten). Äro nu dessa släktingar klokt och förståndigt folk, som på ett riktigt sätt lägga sig i, d. v. s. för barnen *omärkligt* med sin erfarenhet leda och råda föräldrarna och aldrig undergräfvat dessas auktoritet genom att handla stick i stäf mot deras uppfostringsprinciper, så är ju ej annat än godt att säga om deras inblandning. Men legio äro de fall där till uppfostringsarbetet verkligt dugliga föräldrar ej hafva svårare motståndare än just dem som fostrat dem själfva. Och då uppstår denna för barnen ödesdigra strid mellan principfast uppfostran å ena sidan och fullkomlig hållningslöshet å den andra. För den äldsta oansvariga generationen tycks det, hvad ett flertal beträffar, i främsta rummet gälla att genom allehanda eftergifter, och särskildt när det är fråga om af föräldrarna inskräpta lagbud och vanor, vinna sina barnbarns ömhet. På några ögonblick kunna de rifva ned, hvad man i månader under mödosamt arbete byggt upp och bringa barnens rättsbegrepp i fullständigt kaos. Det är i sanning en mycket svår uppgift för de ansvariga uppfostrarna att neutralisera verkningarna af det system eller rättare den systemlöshet, som närstående oansvaringar föra in i barnens lif. En främmandes inblandning kan man afvisa, men saken blir vida mer ömtålig, när det gäller en faders eller moders. Dock torde mången gång situa-

tionen tillspetsa sig så, att det för barnens sanna välfärd blir nödvändigt att göra det. Barnens väl — det är en synpunkt, för hvilken alla andra hänsyn må vika.

När jag i denna uppsats nämner dessa oansvariga uppfostrare, så är det därför, att jag anser den här omhandlade systemförändringen bör drabba äfven dem. Taga de på något sätt del i barnbarnens uppfostran, så böra de handla under minst lika stort ansvar, som om det gällde deras egna barn, ja kanske än större, därför att det är fråga om annans egendom,

Den andra gruppen oansvaringar är *kamrater*. Deras uppfostran utöfvar alltid inflytande; i många fall ett mycket afsevärdt, till och med afgörande. Det är ju alltid med oro och bäfvan tänkande föräldrar släppa ut sina barn i kamratlivet. Dock torde väl erfarenheten i allmänhet visa, att kamratlivets inflytelser äro öfvervägande till godo. Ingen känner och förstår ungdomen och kan vinna dess förtroende så som ungdomen själf. Den jämlikhetsställning de unga intaga spelar härvid en stor roll. Föräldrar och andra uppfostrare stå ju alltid så att säga ett trappsteg högre och äro den parten som sitter inne med auktoriteten. Ej så kamraterna! Äfven om föräldrarna göra allvarliga bemödanden att sätta sig in i ungdomens tanke- och känslolif, så lyckas det dem i regeln blott delvis. Ty om också minnena från deras eget ungdomslif stå tämligen klart för deras sinne, så kunna de dock ej hålla dessa minnen fullständigt oberörda af den lifserfarenhet de sedan vunnit — ett förhållande, som visserligen på flera områden af uppfostran är till gagn, men som dock gör, att deras förståelse af barnen och ungdomen aldrig blir så omedelbar som de jämnårigas. Därtill kommer ju att de, som voro unga för trettio år sedan, icke tänkte på samma sätt som de som äro unga i dag. Hvarje ålder har behof af samlif med medlemmar ur sin egen åldersklass. De barn, som undandragas kamraters uppfostringsinflytande, gå enligt min mening miste om en mycket viktig insats i sin karaktärsdaning.

Men de dåliga kamraterna? Ja, naturligtvis vore det en fördel att befrias från dem. Men liksom »goda» och »onda» människor äro blandade om hvarandra i världen och alltid riskera att stöta på hvarandra, så är det ju äfven inom kamratlivet så, att goda och mindre goda eller rent af dåliga barn och ungdomar komma tillsammans. Emellertid torde de verkliga fördelar kamratuppfostran tillskyndar vederbörande vara så stora, att vid jämförelse den risk, som löpes, stannar i afgjord minoritet. Lika litet här som

i andra fall kan man garantera sina barn en fullständig oberördhet med det onda i världen; man kan ej sätta dem i glasskåp och genom isolering hålla dem fria från alla andliga sjukdomsbaciller. Men just i detta förhållande ligger anvisning på den väg uppfostraren har att beträda, när det gäller dåliga kamraters inflytande. Den andliga uppfostran skall, liksom på sitt område den fysiska, *stärka* och *härda*, så att barnen andligen liksom lekamligen, med bibehållen hälsa reagera mot dåliga inflytelser. Ofta torde man för öfrigt ha sett exempel på att barn, som så länge det varit möjligt hållits borta från kamrater, när de äntligen en gång sluppet lösa, haft den minsta motståndskraften och lättast fallit till föga för dåliga tillskyndelser. Men ett slag af kamratuppfostran, som allt hvad uppfostrare heter böra göra front emot, är den som tar sig uttryck i *penalism*. Denna kan ej nog kraftigt bekämpas, ägnad som den är att väcka och underhålla en af människans lumpnaste och råaste passioner: styrkans makt öfver rätten.

Men ansvar i kamratuppfostran? Kan man fordra ett sådant? Knappast direkt. Jag har ej rätt att anklaga kamrater till mitt barn, om detta genom uppfostran icke fått nog stål i karaktären, så att det af dem låter förleda sig till ett dåligt handlingssätt. Men medelbart kan och bör ett sådant ansvar för kamratuppfostran finnas. Föräldrarnas uppfostran bör i sin funktion icke omfatta endast den frågan: »Hur fostrar jag mina barn»? utan äfven den: »Hurudana kamrater fostrar jag åt andras barn?»

* * *

Ingalunda må den minskas, skärpan i de kraf som samhället och individerna ha rätt att ställa på dem, som fått sig anförtrodd mödrarnas höga kall. Må vi ännu alltjämt anse — som en tänkare yttrat —, att »barnets uppfostran skall börja tjugofem år före dess födelse». Men må vi dessutom taga vara på den faderliga ansvarskänsla, som börjat spira, ge den rum, vårda den och stärka den, så att den må skjuta kraftig växt. Den nödvändiga arbetsfördelningen skall på detta område åstadkommas medelst en gemensamhet i arbete, en gemensamhet, som förut icke förefunnits i rätta former. Männen skola här göra intrång på ett arbetsfält, som hittills i stort sedt räknats till kvinnans speciella — ett intrång, som det lika mycket är deras plikt som deras rätt att göra.

Männe det icke blir en af det gryende seklets främsta uppgifter att dana *fadern*, ge honom plats vid sidan af modern, ställa

honom framför oss lika klar och lika fint utmäjlad som hon? Hans under fullt ansvar gjorda insats i uppfostran skall visa sig i några afseenden kraftigare och djupare än hennes, i andra hennes underlägsen. Men resultatet skall visa, att utom i undantagsfall *fader och moder tillsammans* fostra de bästa människorna.

E—k.

Dikter.

Mutor.

Där hänger en leksak i kyrkotak,
 Ett gullskepp i miniatyr.
 Med tanke på grannens stormdrifna vrak
 Det skänkts af en lustig fyr.
 Än skeppet svängs med tackel och tåg,
 Än guldets har samma sken,
 Fast svennens lycka gått vind för våg
 För mer än ett sekel se'n.

Det sköna.

Att gräfva i täppan
 Och samla i skäppan
 Är inte vår enda uppgift ändå.
 Gud skapade blomster, blomster också.
 Båd' blåklint och rödklint i åkern stå
 Och kransen för kärften ej glömmas må.

Aftonstämning.

Som en källa mörk och klar
 Hela insjön låg.
 Nejdens djupa tystnad var
 Nästan spöklikt underbar.
 Man blef lätt i håg,
 Då en vingad brumbas drog
 Brådt förbi och då i skog
 Kotten doft mot marken slog,
 Då ett grodstim lugnet stack:
 »Kvack, kvack!»

Stor och bländhvit månen steg
 Öfver slumrad by,
 Glans göts öfver topp och teg,
 Silfverstänk fick hvarje väg.
 Allt blef knäpp och kny...
 Haren öfver strimmad stråt
 Modig skuttade framåt.
 Hvasst och plötsligt ugglelåt
 Lugnet skar som med ett snitt:
 »Klävitt!»

Anna Knutson.

De kvinliga kontorsskrifvarnas petition.

I november 1899 inlämnades till kungl. Järnvägsstyrelsen en petition, undertecknad af 16 kvinliga kontorsskrifvare, som vunnit ordinarie anställning vid statens järnvägar före ingången af 1898, med anhållan om att i likhet med sina äldre kvinliga kamrater hvar i sin tur komma i åtnjutande af den tillförene i praxis gällande maximilönen 1,800 kronor, hvilken efter tillämpningen af 1897 års lönereglering sänkts till 1,500 kronor.

Denna petition lämnades af styrelsen utan afseende, hvadan petitionärerna i år ingått till kungl. m:t med samma begäran under förhoppning om styrelsens välvilliga förordande, då ju styrelsen själf i sitt yttrande öfver 1893 års järnvägskomité's förslag till lönereglering, påyrkat bibehållandet af det maximiarvode, som förut tillämpats, eller 1,800 kronor.

Genom nådig remiss den 4:de sistlidne januari har kungl. m:t anbefallt järnvägsstyrelsen att afgifva utlåtande öfver nämnda kontorsskrifvares ansökan, och har styrelsen i följd häraf icke funnit orsak frångå sin i underdånigt utlåtande den 30 januari 1896 fastställda åsikt, att ifrågavarande maximiarvode lämpligen bör utgöra 1,800 kronor, fastän styrelsen icke ansett en förhöjning af det vid 1897 års lönereglering fastställda maximiarvodet vara så af behofvet påkalladt, att styrelsen trott sig kunna ifrågasätta att, kungl. m:t skulle i detta hänseende redan nu ändra den uppfattning kungl. m:t år 1897 gjorde gällande.»

Kungl. m:t har visserligen ej afgifvit sitt svar, men kunna ju ej förhoppningarna på ett gynnsamt dylikt vara stora, då järnvägsstyrelsen ej ställt sig på de sökandes sida.

Detta måste för de sökande kännas så mycket mera nedslående som järnvägsstyrelsen i år ingått med anhållan om höjning af maximiarvodet för manlig kontorsskrifvare från 2,400 till 2,700 kronor, hvilken berättigade anhållan nu beviljats af riksdagen.

Skilnaden mellan manlig och kvinlig kontorsskrifvares lön blir alltså 1,200 kronor, hvilken skilnad bör anses väl stor, då kompetensvillkor, arbete och tjänstgöringstid äro desamma för manlig som kvinlig ämbetsinnehafvare.

Litteratur.

Marika af *Anna M. Roös*.

Mången liten Stockholmsflicka skall helt säkert tro sig känna igen sig själf i den lilla Marika, hvars sommar- och vinterfröjder, barnsliga lekar och tidsfördrif man följer i boken, med scenen förlagd än till Karl XIII:s togs fria lekplatser, än till sommarnöjenas grönskande skogar och leende ängar. Hvilken liten flicka har ej svärmat och drömt som Marika och, blifven fullvuxen, sett sitt manliga ideal förkroppsligadt i en ung blåklädd, silfvergalonerad officer, hvilken har ej som hon invaggat sig i romantiska föreställningar

om det ljufva i en tidig död i ungdom och skönhet men glömt alla dystra dödsbetraktelser i hänryckningen öfver en första ball!

Men om också mer än en ung flicka, född och fostrad i vår vackra hufvudstad, tycker sig finna beröringspunkter mellan sina och Marikas små upplevelser, drömmar och svärmerier, är och förblir dock vår lilla hjältinna en företeelse för sig. I sin, ideell uppfattning af lifvet och dess företeelser och i förmåga att kläda sina tankar i en poetisk dräkt är hon säkert enastående bland sina jämnåriga. Men om den lilla Marika i reflexionens och hjärtelagets mognad står långt före sina år, så förblir hon dock i världsvighet allt igenom ett barn, äfven sedan hon lämnat det stadium, då man bygger slott i sanden och seglar med barkbåtar i vattenpussar. Sedan hon blifvit en fullvuxen ung dam, som dansar på slottsbalen och får följa sin pappa på en utländsk resa, förblir hon samma barnsligt trohjärtade lilla Marika, hvilken ej känner till hvad förställning, förkonstling och osanning vill säga och som såras i sitt innersta, då hon på vandringen i lifvet kommer i beröring därmed.

Boken är, som sagdt, skrifven om ett barn -- d. v. s. om en liten flicka, som ännu vid 20 års ålder bibehåller sin barndoms oskuld och renhet. Till ungdomsbok i egentlig mening torde den dock ej vara afsedd, den har snarare ett själfbiografiskt tycke. Men mig synes, att en lämpligare bok än denna kan man ej gärna sätta i våra unga, uppväxande flickors händer, och den borde fylla en plats på den alltför sparsamt besatta hylla i våra svenska bibliotek, som är ägnad åt nöjeslitteratur för den kvinliga ungdomen. Man jämföre blott denna troskyldiga, ärliga, oförställda svenska flicka med de koketta, framfusiga hjältinnorna i de engelska flickböckerna, hvilka utan tvekan af föräldrar och uppfostrare lämnas åt ungdomen till förströelselektyr, och man skall ej tveka hvem man ger företrädet. Det vackra, vårdade språket, som i och för sig uppenbarar den framstående författarinnan, bör vara ett ytterligare skäl till att skänka denna bok åt våra barn, då, som termen lyder, för desamma »det bästa ej är godt nog».

L. D.

* * *

Gunvor Thorsdotter till Härö af *Alvilde Prydz*. Öfversättning af *Signe Björklund*. Andra upplagan.

Hvad förf. afsett med sin bok har hon också vunnit. Hon har velat ge en bild af hafvet, och hennes skildring är frisk, oemotståndlig, gripande likt hafvet själf. Ingen svensk har kunnat skriva en sådan bok. Man skall vara barnfödd vid det haf, som sköljer Norges kuster, för att så kunna gripa fatt på den egendomliga, på en gång kärfva och storslagna stämning, som den nordländska kustnaturen framkallar, och för att kunna beskriva den i ordalag, som i tvärhuggen enkelhet och frisk skönhet så nära angifva dess karaktär.

Jag vet mig ej ha läst någon bok, som så lefvande ställt för

mina ögon den däri skildrade naturen. Man får däraf samma intryck som vid åhörandet af en symfoni af en af de stora mästarna. Det hela af en storartad, enhetlig verkan, och dock hvilken blandning af olika element, hvilken rik växling af tempon och tongångar för att åstadkomma denna mäktiga, fulltoniga samklang! Och Alville Prydz låter oss se hafvet i dess ständigt skiftande fysionomi. Hon målar det både i uppror och hvila, såväl i vildt raseri som i fridfullt lugn, men i alla dessa växlande stämmor förnimmes ett harmoniskt ljudande grundackord, Nordlandshafvets vemodigt drömmande, dystert storslagna kynne.

Hafvet utgör således, som antydt, bakgrunden till berättelsen. Vid af också dess horisont. Hos de skildrade personerna finns det ej heller något smått; ehuru de äro rikligen behäftade med mänskliga fel och svagheter, hvilat det något af frisk hafsbris öfver dem alla. Men hos ingen gör det detta i högre grad än hos hjältinnan. En vackrare kvinnogestalt har norsk diktning icke frambringat.

Stor och stark är hon denna Gunvor. Hafvet, i dess mäktiga, på en gång allvarliga och milda skönhet, är personifieradt i henne. Men af dess förgörande, försåtliga väsen äger hon intet. Hon är den öfverseende godheten, den själförgätande barmhärtigheten, kvinnligheten i dess ädlaste, finaste form. Moderligheten är det förhärskande draget i hennes natur, hon är född att stöda, hjälpa, trösta, upprätta. Till fadernegården, hotad af förfall i följd af de manliga ättlingarnas degeneration, till modern, den stolta gamla frun, för hvilken dottern utgör den sista, dyrbara länken i den af olyckor och brott slitna familjekedjan, till hvarje koja i det lilla fiskläget, som domineras af Härö gårds sekelgamla timmermurar, till hvar och en af det lilla samhällets fattigaste, ringaste innebyggare, öfverallt och till alla sträcker sig det välsignelsebringande inflytandet af denna starka och milda själ.

Äfven i kärlek gör sig hos Gunvor det moderliga elementet gällande. Hennes är den stödjande armen, den kraftiga viljan, men äfven det förlåtande öfverseendet. Att en sådan kvinna fäster sin kärlek vid en svagare, henne långt underlägsen man, är fullt följdriktigt, äfvenså att hon blir bedragen och förrådd. Kanske man ej finner det lika konsekvent att detta dyrbara lif, som ännu ej afslutat sin gärning, den att vara de fattigas, sorgsnas, olyckligas, i fara staddas hjälp och tröst, så hastigt skulle släckas? Hvad än läsarens sunda förstånd har att säga om denna tragiska upplösning, det vissa är, att i skildringen af Gunvors död, af moderns stilla storslagna sorg, af hennes sista hvilorum på den vågomkransade holmen ute i hafvet, i allt detta har förf. nått en värtalighet, som gränsar till det sublima. Skönt har hon också förstått att återge hur levande Gunvor, ehuru död, står kvar i fiskarbefolkningens minne och huru hon blifvit hela traktens osynliga skyddsvakt och goda ängel. Den önskan hon själf en gång uttalat hade således blifvit förverkligad, att hennes närvaro äfven efter döden skulle förnimmas »i luften, i hafvets vågor... i träd och blommor! Hon skulle låna

deras stämmor och komma till alla dem hon älskade, till alla människor och göra dem godt . . .»

* * *

Gunvor Thorsdotter till Härö har gjort sin författare ryktbar. Alvide Prydz har med denna sin roman kommit att inta en plats i jämbredd med Norges förnämsta diktare. Att denna plats tillerkännes henne af hennes landsmän bevisas äfven däraf, att innevarande års storting beviljat henne ett anslag af det »diktargage», som norska staten årligen tilldelar landets mest framstående författare.

Om den svenska öfversättningen, hvilken nu föreligger i sin andra upplaga, är egentligen ej annat än godt att säga, om man undantar de misstag med afseende å vissa likljudande, men icke liktydiga ord, som tyckas vara oskiljaktiga från hvarje öfverflyttning af det ena nordiska språket till det andra (exempelvis sådana uttryck som »kontor», »stygg», »stund», hvilka blifvit orätt använda, för att ej tala om det alldeles osvenska ordet »öfvermulen»). Men fastän förf:s stil, hvilken med sin något lösa och tvärhuggna satsbildning på sina ställen ej är utan affektation, onekligen lämpar sig bättre för det norska språket än för det svenska, har likväl öfversättaren i allmänhet väl lyckats att bibehålla den för originalet egendomliga tonen och stämningen.

L. D.

Föreningsmeddelanden.

Förbundets årsmöte äger rum måndagen den 22 maj kl. $\frac{1}{2}$ 7 e. m. i Förbundets lokal. Förutom de i stadgarna föreskrifna valen af 6 ordinarie styrelsemedlemmar och 6 suppleanter förekommer års- och revisionsberättelse för 1900.

*

Till det 7:de Allmänna flickskolemötet i Stockholm, som kommer att äga rum den 11—13 juni, har Förbundet utfärdat inbjudan till ett samskväm under en af mötesdagarna, hvarvid bland annat föredrag om Förbundets verksamhet och mål skall förekomma. Förbundets styrelse har nämligen velat begagnat sig af det tillfälle, som flickskolemötet erbjuder, att göra Förbundet känt inom vidare kretsar af vårt land och dymedelst väcka uppmärksamheten på de frågor, som så nära sammanhånga med den svenska kvinnans djupaste intressen.

Från skilda håll.

Svenska kvinnornas nationalförbund höll den 10 april under fru Anna Hierta-Retzius' ordförandeskap årsmöte, hvarvid års- och revisionsberättelser föredrogos.

Vid de därefter förrättade valen till förbundets centralkomité valdes professorskan Anna Hierta-Retzius till ordförande, justitierådsinnan Kerstin Bohman till vice ordförande, fröknarna Maria Cederschiöld och Ellen Whitlock till sekreterare och fröken Hulda Lundin till kassaförvaltare. Till revisorer valdes fröknarna Gertrud Adelborg och Eva Fryxell och till revisorssuppleant fröken Hanna Andersson.

Under det gångna arbetsåret hafva tolf föreningar, representerande öfver 11,000 personer, tillhört Svenska kvinnornas nationalförbund, hvarjämte Kvinnoförbundet till Sveriges sjöförsvår slutit sig till förbundet. Till »Ellen Fries' stipendiefond för kvinliga historieforskare», som stiftats på initiativ af Svenska kvinnornas nationalförbund, har insamlats 3,600 kr. En komité har tillsatts för att utarbete stadgar för stipendiefonden och tills vidare förvalta influtna medel.

Vid den internationella kvinnokongressen i Paris den 18—23 juni 1900 representerades Sverige af fröknarna Maria Cederschiöld, Anna Danielsson och Ellen von Platen. Vid kongressen upplästes rapporter om de svenska arbetsstugorna för barn, om Göteborgssystemet och Föreningens för välgörenhetens ordnande verksamhet, om lärarinneutbildningen i Sverige.

Svenska kvinnornas nationalförbund har under året stått i liflig korrespondans med kvinnoföreningar i utlandet och fått mottaga en mängd förfrågningar, meddelanden och rapporter.

*

Föreningen Stockholms Internationella Lärarinnehems styrelse har nu afgifvit berättelse för 1900, hemmets 6:te arbetsår.

Pensionärernas antal har under året varit 97, däraf 28 af utländsk nationalitet, de flesta lärarinnor vid olika läroverk och undervisningsanstalter.

Inkomsten af pensionärernas inackorderingsafgifter har varit kronor 8,855:45, och driftkostnaden för hemmet har uppgått till kr. 10,373:49. Utgifterna hafva således öfverstigit inkomsterna med kr. 1,418:04.

Från Schweiz har hemmet, i likhet med de föregående åren, erhållit ett bidrag af 100 fr. samt dessutom från »L'amie de la jeune fille» en gåfva af 50 fr.

Fröken L. Andrié har fortfarande på ett utmärkt sätt fyllt sin plats som hemmets föreståndarinna.

Stockholms Internationella Lärarinnehem har, sedan det stiftades 1894, kunnat erbjuda ett hems förmåner åt 447 arbetande unga kvinnor.

Den nuvarande styrelsen består af följande medlemmar, ordinarie: Fru K. Bohman, ordförande, fröken T. Geijer, vice ordförande, fröken M. Aspman, skattmästare, fröken A. Ulrich, sekreterare, friherrinnan I. Printzsköld, fru A. Thiel, fru S. Whitlock, fröken C. Wahrolin och fröken J. Lindeblad; suppleanter: fröken H. Djurberg, fröken Anna Kruse och fru Montelius, född Nordlund.

Revisorer: rektor J. Löfvén och fröken A. Lindhagen; revisorssuppleant fröken H. Palmqvist.

— C. E. Lagerström —
FREJA-MAGASINET
STOCKHOLM

Lager af **Sybehör & Modevaror**
OBS! Order från Landsorten exp. skyndsamt.

**Å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå,
Stockholm, 54 Drottninggatan,**

finnas anmälda kvinnliga arbetssökande säson: lektionsgivare i olika ämnen, svenska och utländska lärarinnor för hem och skolor, kontors- och skrivbiträden, bonner, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläserskor, gymnaster, sjuksköterskor m. fl.

H. IHLSTRÖM
Färg- & Kemikalieaffär
i Uplandsgatan 1.

För Glödrättning: Apparater, Färger, Fernissor, Betsor, Träsaker.

Putsmedel alla slag: Sämskskinn, Toilett-, Vagns-, Ådrings- & Tafvel Svamp

Ålta Franska Parfymer till påfyllning.

Telefoner: Riks- 59 51. Allm. 506.

Kramer & Jahnke,
 Modemagasin.

15 Birger Jarlsgatan, 1 tr.

Nya Blå Hand,

Skönfärgeri & Kemisk Tvättanstalt.

Kappor, Koftor, Klädningar, Herrkostymer, Uniformer, Handskar,
Kravatter färgas och kemiskt tvättas.

OBS! Fläckuttagnig verkställes dagligen.

Butiker: Smålandsgatan 9, A. T. 125 09. Holländaregatan 13, A. T. 46 33. Linnégatan 22, A. T. 102 96. Brännkyrkagatan 2, A. T. 34 89. Hornsgatan 11, A. T. 17 25. Fabrik: Lövholmen, A. T. 34 26, R. T. 53 73.

